

VIIKINKIEN VALTAKUNTA - SARJA

TONNY GULLØV

Suomentanut Leena Virtanen

WSOY

TONNY GULLØV

ÄPÄRÄ

Suomentanut Leena Virtanen

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

Suomentaja kiittää Taiteen edistämiskeskusta
ja Suomalais-tanskalaista kulttuurirahastoa käännöstyön tukemisesta.

Ensimmäinen painos

Tanskankielinen alkuteos

Bastarden

Copyright © Tonny Gulløv, 2018

Suomenkielinen laitos © Leena Virtanen ja WSOY 2026

Pohjolan kartta © Peter Palm, Berlin

ISBN 978-951-0-50214-3

Painettu EU:ssa

Werner Söderström Osakeyhtiö
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki
Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@wsoy.fi

Anettelle, Annalle & Williamille

Tekijän alkusanat

Äpärä on Kuninkaan suvun ja Viikinkien valtakunnan tapaan minun tulkintani Tanskan kansakunnan synnystä. Kirjoittaessani olen yrittänyt huomioida niitä hyvin epätarkkoja teorioita, joita Gorm Vanhan ja Harald Sinihampaan ajoista on esitetty. Kovinkaan monet eivät ole keskenään samaa mieltä kovinkaan monista tuohon Tanskan historian tärkeään ajanjaksoon liittyvistä seikoista. Mutta sehän ei tee historiasta vähemmän jännittävää – päinvastoin!

Tonny Gulløv

Kööpenhaminassa 2018

Prologi

Minä olen Ulv. Mutta Gorm Mahtava, kuninkaitten kuningas, se joka pani alulle Tanskan yhdistämisen, määräsi minulle nimeksi Palnatoke isäni mukaan, joka kuoli ennen kuin olin syntynyt. Gorm Mahtava määräsi minut myös yhdistämään omat kontuni daanien mailla, ja tienoistani tärkeimpiä ovat Fynin saaren kaakkoisosat ja eritoten Gammelborg. Kuningas kuitenkin antoi määräyksensä ajatuksella, joka tarkemmin ajatellen taisikin olla taka-ajatus. Se, joka tuon taka-ajatuksen pani täytäntöön, oli Harald Gorminpoika, mokoma pikku kusiainen. Vaeltakoon hän rauhatonna Nastrandin rannalla Helheimissä käärmeet hiuksinaan ja partanaan luikertaen.

Kirjurismunkkini Edmund Yksinkertainen tekee ristinmerkin aina kun manaan ja kiroan tuota daanikuningasta, joka toi kansalleen niin paljon onnea ja epäonnea. Kaikesta epäonnesta minua riepoo eniten se, että Harald pakotti daanit vaihtamaan todelliset jumalansa ristillä riippuvaan raukkaan. Kirjurini ristii rintaansa samalla innolla kuin kaikki muutkin kristityt, ja minulle yleensä riittää tuo vaivainen kädenheilautus, kahden sormen kuljettaminen ensin leuankärjeltä rintaa myöten alaspäin ja sitten ristiin olkapäältä toiselle, niin menetän malttini. Aina tilaisuuden tullen vähintään pieksän jokaisen ristinmerkkiä huitovan typeryksen – ja mieluusti surmaankin.

Edmund Yksinkertainen on kuitenkin kelpo skaldi, joka ymmärtää silotella sanansa niin, etten raaski häntä piestä – vaikka hän usein

sen ansaitsisi. Etenkin puolustaessaan kuningas Haraldia, mokomaa pikku kusiaista, ja väittäessään, että Harald oli se joka pelasti daanit helvetin lieskoilta ja Otto Suuren rautanyrkiltä.

Viimeksi mainitussa kirjurini osuu ehkä oikeaan, vaikka minä kyllä nimitän saksilaisten ja itäfrankkien kuningasta Otto Punaiseksi. Ensimmäisessä hän silti erehtyy. Pahoin pelkään, että se taipumattomuus, joka tekee meistä daaneista, kansastani ja soturiveljistäni, ystäväistäni ja tovereistani, niin voittamattomia taistelukentillä, on mennyttä kalua, jos emme enää kuule Odinin ja ennen muuta Torin kuisketta korvissamme. He kaksi ovat jumalista väkevimmät, ja heitä minäkin taiston tuoksinassa rukoilen.

Pelkkä ajatuskin taistelusta pakottaa laskemaan käden miekankahvalle, vaikka parhaat vuoteni ovat jääneet jo kauas taa. Ja niin ovat myös voimani ja vikkelyteni, nuo avut joiden ansiosta vastustajani kammosivat minua ja ystäväni ja toverini ylistivät. Olen taistellut, tapanut, ryöstellyt, ryypännyt ja huorannut koko aikuisikäni, joka alkoi niinkin häpeällisesti kuin laivaorjana. Minut oli kahlittu pienen surkean snekan soutupenkkiin, purren nimeltä Merikäärme. Vieressäni sousei Ymer, joka oli yhtä jättiläismäinen kuin hänen nimensä vihjaa, ja hänen löyhkänsä oli vain hitusen vähäisempi.

Ymeriltä opin yhtä sun toista daaneista ja heidän tavoistaan, pahoista tavoista eritoten. Itse vartuin näet Cumberlandissa Britannian luoteisrannoilla siinä luulossa, että olin kymrien klaanin lapsia – mikä onni etten ollut!

Äitini oli syntyjään daani, sen tiesin jo silloin. Todellinen syntyperäni selvisi minulle vasta sen jälkeen kun tätini Heldis – viihtyköön hän Freijan tykönä Folkvangissa, sillä kaipaam häntä kiihkeästi – oli ostanut minut vapaaksi Haddebyn orjamarkkinoilta.

Heldis sai räävin kieleni kuriin, lähetti minut miekkamiehen oppiin Einar Miekkamiehen luo ja pelasti siten surkean henkiriepuni. Ilman tätiäni ja Einarilta saamiani oppeja en istuisi nyt tulisijan ääressä hiukset tuhkanharmaina ja hampaat mätinä, vaikka usein toivonkin että en tässä enää istuisi.

Harald ehkä väittää ja julistaa käännytäneensä koko Tanskan ja Norjan kristinuskoon, mutta minua hän ei ole käännytännyt eikä

myöskään Sveniä, äpäräänsä ja minun kasvattilastani, jota olen vaa-
linut kuin omaa poikaani.

Sekä Sven että minä vannomme vieläkin Odinin, Torin ja Freijan
sekä kaikkien muiden Asgårdin jumalten nimeen. En malta odottaa
sitä päivää, kun Odinin laiskat valkyyriat vaivautuvat noutamaan
minut täältä Midgårdin perukoilta ja tapaan taas kaikki vanhat ystä-
väni ja toverini Valhallassa. Samaisesta syystä minulla on aina miekka
vyölläni, tai selkään sidottuna, sillä haluan pidellä asetta kädessäni
silloin kun vedän viimeisen henkäykseni. Se todistaa valkyyrioille, että
olen soturi ja ansaitseen paikkani Odinin hallissa.

Olen jo vanha mies ja elänyt kauemmin kuin juuri kukaan. Näin
pitkään en totta vie olisi uskonut eläväni. En varsinkaan, kun muiste-
len niitä vuosia, jolloin tottelin sokeasti Gorm Mahtavaa ja sen jälkeen
vähän vähemmän sokeasti hänen poikaansa Haraldia. Ja yhä vain
minua ihmetyttää, miten en nähnyt niiden juonien läpi, joita Harald
niin mestarillisesti punoi.

Samaisesta syystä minua ilahduttaa valtavasti muistella Haraldin
paljasta persettä jouseni tähtäimessä hetkeä ennen kuin ammuin
nuolen tuohon kurjaan, kurttuiseen takalistoon. Siinä vasta mukava
muisto, joka jaksaa minua aina makeasti naurattaa, vaikka Edmund
Yksinkertainen puisteleekin päätään latinaansa mumisten, eivätkä
hänen sanansa taatusti ole minulle kunniaksi. Mutta sellaista on
elämäni ollut. Olen täyttänyt kaikki saamani määräykset: ensin
varmistin, että Fyn päätyi Jellingin valtaistuimen alaisuuteen ja sen
jälkeen pidin huolen, että Sjellanti seurasi perässä. Roolini näissä
Haraldin Tanskan syntyä enteilevissä mullistuksissa oli varsin
merkittävä, mutta se ei muuttanut Haraldin näkemystä minusta.
Kävin hänen hermoilleen pahemman kerran. Yhtä pahasti kuin
hänen isoveljensä Knud Dana-Ast oli aikanaan käynyt. Knud oli hyvä
ystäväni, ja hänestä olisi tullut mahtava kuningas, jollei gaelinuoli
olisi lähettänyt häntä suoraan Valhallaan Comerborgin taistelussa
gaelien paskasaarella.

Toisin kuin minä, Harald ei ollut järin järkyttynyt Knudin aivan
liian varhaisesta kuolemasta vaan piti sitä väistämättömänä ja arveli
etten minäkään eläisi kovin vanhaksi.

En toki ollut ainoa, jolle Knudin kuolema oli kova pala. Gorm Mahtava menetti järkensä sen jälkeen, kun hänen vaimonsa Tyra oli viekkauksella vienyt hänelle viestin kaikkien daanien Knudin surmasta. Siitä päivästä pitäen Gormin valtakuntaa hallitsi Harald. Kuningas Gorm menetti otteensa niin täysin, että ilkeät kielet alkoivat kutsua häntä liikanimellä Vetelä.

Minä olin se, joka varoitti Haraldia yllätyshyökkäyksestä Jyllantiin, kun Sjellannin Sigfred Leirenkuningas liittoutui Alabun Runulv Neuvokkaan ja jaarli Odinkarin kanssa.

Ja minä varmistin Gormin ja Haraldin vallan Fynin saaren itä- ja eteläosissa. Minä linnoitin Gammelborgin ja pidin hallussani kaikki maat aina eteläiselle Torøn saarelle saakka ja varmistin siten sillanpään, josta saatoimme hyökätä Sjellantiin.

Kun sitten hyökkäsimme, minä seisoin Haraldin mahtavan, yli seitsetuhatpäisen armeijan kärjessä, ja me surmasimme niin valtavan määrän sjellantilaisia, että kuningas Sigfredin sotajoukot horjuivat häviön partaalla. Siinä taistossa menetin monta hyvää miestä, mutta minusta se oli kelpo vaihtokauppa. Aina siihen asti, kunnes Harald seisautti taistelut ja ilmoitti, että oli aika suunnata ajatukset tulevaisuuteen sen sijaan, että olisimme uhranneet lisää miehiä sodassa, joka oli jo voitettu.

Sen jälkeen Harald solmi sopimuksen Sjellannin ja Skoonen kuninkaan, Leiren Sigfredin kanssa. Harald halusi jakaa Leiren valtaistuimen Gorm Sigfredinpojan kanssa, jota myös Gorm Nuoreksi kutsutaan. Sitä pojanruipeloa ei missään tapauksessa pidä sekoittaa Haraldin ja Knud Dana-Astin isään, Jellingin Gorm Mahtavaan. Daanien nimenantoperinne on yhtä vanha kuin typerä ja hämmäntäväkin: esikoispoika saa aina isänisänsä nimen ja toinen poika äidin isän nimen, mieluiten vasta isoisien jo kuoltua mutta useimmiten heidän vielä eläessään.

Kuningas Harald päätyi vallanjakosopimukseen kuningas Sigfredin kanssa siitä huolimatta, että olisimme voineet surmata kaikki sjellantilaiset ja ottaa Leiren valtaistuimen ajattelematta muita kuin omiamme. Sen voiton olisimme ansainneet. Mutta Harald päätti solmia sopimuksen, koska Otto Punainen rynnisti jo kohti Jyllantia

lukemattomine ratsumiehineen, jotka Haraldin sanojen mukaan olivat liki voittamattomia.

Saatuani tietää, että Otto Punainen lähestyi Jyllantia, en halunnut enää itsekään vaihtaa yhdenkään mieheni henkeä voittoon Sjellannissa. En, koska tätini Heldis oli Jyllannissa, Ryesborgin linnassa lähellä Jellingiä. Juuri Ryesborgissa olin varttunut mieheksi yhdessä serkkuni Torsten kanssa, joka oli ensin veriviholliseni mutta josta tuli ajan myötä paras ystäväni. Yhdyin siis lopulta täydestä sydämestäni Haraldin päätökseen käydä kauppaa sjellantilaisten kanssa, sillä halusin Ryesborgiin ja äkkiä.

Pahaksi onneksi kolme nornaa, jotka istuvat elämänpuu Yggdrasilin juurella, pitivät juominkeja ja olivat kai humalapäissään keksineet, että sitäpä minä en saisikaan itse päättää. Nuo kolme äkäistä ämmää solmivat elämänlankani niin että Ott, joka on sekä serkkuni että arkkiviholliseni, pääsi valloittamaan linnani Fynillä sillä aikaa kun satureistani parhaat, jotka yleensä vartioivat paalumuuriani, olivat kanssani Sjellannissa sotimassa.

Mutta nyt raapikoon Edmund Yksinkertaisen sulkakynä nirskuen kirjoitusnahkaa, jotta kertomukseni piirtyy muistiin siinä järjestyksessä kuin kirjurini parhaaksi katsoo. Ja koska nyrkeissäni riittää yhä puhtia, hän tuskin tohtii muuta kuin kirjata ylös sanani niin totuudenmukaisesti kuin suinkin kykenee ja ilman turhia munkkien horinoita.

I

Kauppias Amundi Kiharakorva oli purjehtinut Fyniltä Sjellantiin tuomaan minulle viestiä, että Ott oli vallannut linnani Gammelborgin ja ryöstänyt mukaansa perheeni. Amundi kertoi uutisen pienen ruman, oksennuksenvihreän snekkansa kannella seisten ja minua syyttävästi katsoen.

Ymer kiskaisi Amundin snekastaan reelingin yli minun laivalleni Særimnerille yhdellä ripeällä liikkeellä, joka todisti hänen mahtavista voimistaan, sillä Amundi oli tukeva mies. Kauppias tömähti kansilankuille niin että jysähti, mutta Ymer ei irrottanut otettaan vaan nykäisi miehen takaisin tolpileen vikkelämmin kuin tämä itse ehti edes tajuta.

»Herra», Amundi raakkui ja tuupertui uudelleen kannelle, »Ott on ryöstänyt vaimonne ja poikanne!»

Sen minä jo tiesin, mutta sen myötä kaikki muu menetti merkityksensä. Jopa Heldis ja Otto Punainen, joka Haraldin mukaan parhaillaan laukkasi Saksista kohti Jyllantia laskemattomine ratsujoukkoineen.

»Milloin?» kysyin ja autoin Amundin takaisin pystyyn. Hän tallasi taistelussa haavoittuneelle jalalleni mutta en piitannut kivusta vaikka hän tosiaan oli muhkea mies. Toistin kysymykseni.

»Siitä on nyt kaksi päivää ja kaksi yötä.»

»Miten?»

Amundi kohautti hartioitaan. »En tiedä, herra, mutta hän sanoi, että te tiedätte kyllä, miksi hän sen teki ja tiedätte kuulemma myös, mitä hän tekee seuraavaksi, jotta oikeus toteutuisi.»

»Oletko puhunut Ottin kanssa?»

Amundi nyökkäsi.

»Oletko todella?»

Amundi nyökkäsi uudelleen. »Hän saapui Nyborgiin ratsain ja hänellä oli mukanaan Bersi, lieassa kuin teurassika, joka –»

»Onko Bersi elossa?»

»Ei ole, herra. Ottilla oli mukanaan vain pää ja puolet yläruumiista, mutta Bersi se oli, siitä ei ole epäilystäkään.»

Siinä silmänräpäyksessä minä viimein käsitin, mitä Ott oli tehnyt. Hän oli uhrannut kaikki miehensä, tai ainakin melkein kaikki, jotta minä lähtisin Gammelborgista ja Fyniltä. Sitten hän oli odottanut, kunnes taistelut Sjellannissa olivat varmasti käynnistyneet ja hyökännyt Gammelborgiin loppujen mustapukuisten gotlantilaissotureittensa kanssa.

Annoin katseeni kiertää Særimnerin kantta ja tarkastelin miehiäni. Moni oli kaatunut, ja ne, jotka eivät olleet, olivat haavoilla ja kolhuilla, parta ja hiukset kuivuneesta verestä paakkuisina. Mieheni olivat kuitenkin taistelleet hyvin, ja laskeskelin että heitä oli edelleen nelisensataa jäljellä.

Katseeni laskeutui Hallgeiriin, Ottin stallariin, joka makasi peräkannella pahasti haavoittuneena. Lynn, näkijättäreni, tietäjänaiseni ja kilpineitoni, hoiti häntä. Ottin stallari oli mies minun makuuni. Hän oli taistellut verrattomasti rinnallani kilpimuurissa ja pelastanut henkeni monta kertaa. Ja siltikin hän oli ainoa, joka osaisi ehkä kertoa, miksi Ott oli rikkonut solmimamme rauhanvalan, jonka oli vahvistanut sekä kuningas että Midgårdin mahtavin tietäjä, Viggdis Näkijätär.

Nilkutin peräkannelle soutupeukeista tukea ottaen ja Amundi kannoillani. Kyykistyin Lynnin viereen.

»Eläkö hän?»

»Kyllä, herra, mutta vielä ei ole päätetty onko hänen tarkoitus jäädäkin henkiin.»

Inhosin sitä, kun Lynn puhui kuin hänellä olisi toinen korva kohdalottaren olalla, ja Lynn tiesi sen oikein hyvin. Hän väläytti minulle säteilevän hymyn, mutta pyyhkäisin sen hänen kasvoiltaan seuraavilla sanoillani.

»Ott on hyökännyt Gammelborgiin ja vienyt Álofin ja pojat», sanoin. Ääneni oli paljon tyyneempi kuin sisälläni vellovat tunteet.

Lynn nyökkäsi hitaasti ja lisäsi: »Svenin myös!»

»Sitä en tiedä», vastasin, koska erehdyin tulkitsemaan hänen sanansa kysymykseksi.

»Kyllä, Ott on vienyt myös Svenin, ja se jos mikä tässä painaa», Lynn sanoi.

»Puhut kuin jotain tietäisit», ärähdin, ja niinhän Lynn ikävä kyllä tiesikin. Tunsin vastustamatonta halua läimäyttää häntä mutta en uskaltanut.

»Aivan», Lynn vastasi vakavana, »minä tiedän. Ja sinun on saatava Sven Haraldinpoika takaisin Ottilta.»

Nyökkäsin hitaasti ja katsoin Hallgeiria.

»Rakastan Sveniä kuin omaa poikaani, mutta hän on Haraldin äpärä. Vähät Svenistä...»

»Ei, herra», Lynn kuiskasi. »Äpärän elämänlanka tulee vielä olemaan tärkeä, *niin on kerrottu.*»

En ymmärtänyt ollenkaan, mistä hän puhui, sillä Harald kieltäytyi tunnustamasta isyyttään, mutta en myöskään halunnut tietää, *ketkä* niin olivat kertoneet. Siispä katselin vain Hallgeiria ja tunsin kuinka viha, uskollinen seuralaiseni läpi liki koko elämäni, täytti ajatukseni. Hallgeir oli Ottin stallari, ja se tosiseikka elähdytti sanat kielenkärjelläni.

»Kuuletko minua, sinä viheliäinen sianpaska», ärisin ja tökkäsin kovakouraisesti Hallgeirin kääreitten verisimpään paikkaan.

»Herra», Hallgeir ähkäisi ja avasi silmänsä. »Kuulen kyllä...»

Jatkoin hänen haavansa tökkimistä, ja hän jatkoi ähkimistään.

»Miksi, Hallgeir?»

»Herra?» Hallgeir veti henkeä lyhyin, tuskaisin pihauksin, ja hiki helmeili hänen otsallaan.

»Mihin Ott aikoo viedä minun vaimoni ja poikani?»

Hallgeir tuijotti minua kärsivin katsein. »Herra?» hän huohotti. »En... tiedä yhtään, mistä... te puhutte!»

»Sinä viheliäinen sianpaska», sanoin vielä toisenkin kerran, tällä kertaa naama melkein kiinni Hallgeirin kasvoissa, »sinä kuolet tässä

ja nyt, tähän laivankannelle, vailla muuta esiteltävää valkyyrioille kuin tyhjät kädet ilman sormia, ilman aseita, ilman –»

»Ei hän enää kuule sinua, herra», huomautti Lynn.

»Vai ei kuule minua, mokoma sianpas–» Sitten huomasin, että Hallgeirin silmät olivat kääntyneet nurin. »Onko hän kuollut?»

»Pyörtynyt vain, herra, mutta hän menehtyy tuossa tuokiossa, jos et irrota näppejäsi hänestä.»

Katsoin alas sormiini, ja huomasin veren pulppuavan Hallgeirin siteiden läpi. Lakkasin likistämästä hänen kuolettavaa haavaansa mutta veri alkoikin vuotaa kahta kauheammin.

»Hän ei saa kuolla», parahdin ja kohotin katseeni Lynniin. »Pelasta hänet!»

Lynn huokaisi tavalla, jonka sallin ainoastaan hänelle, ja pyysi minua ilmaisemaan itseäni vähän selkeämmin.

»Jos Hallgeirin on joka tapauksessa kuoltava, niin miksi minun pitää ensin pelastaa hänet?»

Enhän minä siihen osannut vastata, mutta tuijotin Lynniä vihaisesti.

»Koska herrasi käskee», tokaisin ja siirryin sivuun, että tietäjättäreni pääsi auttamaan Hallgeiria.

Lynn kyykistyi Visbyn soturin viereen ja alkoi hoitaa tätä kuiskien oudolla kielellä, jonka oli oppinut Viggdis Näkijättäreltä.

»Lynn», sanoin ja nousin seisomaan Mjølner-amulettiani puristaen. »Pelasta hänet. Ennen kuolemaansa hänen täytyy vastata kysymyksiini.»

Lynn ei sanonut mitään. Suljin silmäni pitkäksi toviksi, sitten avasin ne ja tähysin kohti Fyniä. Siellä jossain olivat vaimoni ja poikani, hengenvaarassa.

»Herra», kuulin Harekin sanovan. Hän nyki minua hihasta. »Erik Nokkela tahtoo puhua kanssanne.»

»Erik?» mumisin. Vilkaisin kahden soutupenkin väliin, missä vakavasti haavoittunut voutini makasi.

»Herra?» Erik sanoi ja yritti nousta istumaan. Se ei oikein onnistunut, sillä suurin osa hänen toisesta käsivarresta oli jäänyt tais-telutantereelle Leireen. Erik oli kalpea ja hänen silmänsä verestivät mutta vaikutti siltä, että keltainen kuolema ei ollut saanut hänestä otetta. Ainakaan vielä.

»Mitä Amundi täällä tekee?» Erikin ääni kuulosti tuskaiselta mutta sanat olivat yhtä selkeitä kuin aina.

»Ymer!» huusin. »Tule auttamaan Erik peräkannelle!»

Ymer kirosi kuten hänellä oli tapana aina kun komensin häntä, mutta auttoi silti voutini peräkannelle. Siellä alkoi tulla jo ahdasta, koska meidän lisäksi siellä olivat myös ruorimies, Amundi, Lynn ja Hallgeir.

»Amundi tuli kertomaan minulle, että Ott, se sianpaska, on jälleen rikkonut valansa.»

Erik katsoi Amundia, joka hymyili kuin olisi tuonut hyviäkin uutisia. Kaikkea muuta.

»Rikkonut valansa?» toisti Erik, sillä hänellä oli harmillisesti parempi muisti kuin monella muulla, jopa pahasti haavoittuneena kuten nyt. »Ei hän minun muistaakseni ole vannonut mitään valaa, jonka olisi voinut rikkoa!?»

»Ott on valapatto!» ilmoitin tiukasti ja kerroin sitten, mitä Ott oli tehnyt ja Amundille sanonut. Erik sulki silmänsä ja pudisti heikosti päätään.

»Miksi, Erik? Miksi vähämielinen serkkuni on ryöstänyt vaimoni ja poikani, tappanut linnanväkeni ja varmasti myös polttanut Gammelborgin tuhkaksi, vaikka olemme solmineet selvän ja sitovan rauhan-sopimuksen?»

»Glam!» sanoi Erik sen näköisenä kuin olisi ollut häpeissään. Tai ehkä kivut vain piinasivat häntä, sillä hän myös vaikeroi melkoisesti.

»Glam?» ärähdin kysyvästi.

Erik nyökkäsi. »Te surmasitte Glamin ja poltitte Ottin hallin Soturi-linnassa.»

Se piti paikkansa, mutta siitä oli vierinyt aikaa yli neljätoista vuotta. Sanoin sen Erikille.

»Olisitteko itse antanut Ottille anteeksi neljätoista vuoden kuluttua, jos hän olisi surmannut vaimonne?»

Minä en olisi antanut Ottille ikinä anteeksi, vaikka hän olisi tappanut vain orjani kirpunsyömän rakkikoiran, joten ravistin päätäni.

»Siinä teille syy, herra.»

»Vai sillä lailla!» oli ainoa, mitä sain suustani, sillä sisälläni kuohui raivo, kostonjano ja ennen kaikkea kauhu lähimpieni hengen puolesta.

Olin kuitenkin iän myötä viisastunut ja tiesin, etten voisi noin vain rynniä Fynille Ottia jahtaamaan saattamatta perhettäni entistä suurempaan vaaraan. Tarvitsin neuvoja, ja niitä saisin Erikiltä. Hänen ensimmäinen neuvonsa tuli silti yllätyksenä.

»Heittäkää ankkuri, herra», Erik sanoi.

»Oletko päissäsi?» huudahdin ja vilkaisin Sjellannin suuntaan. Viimeiset Haraldin laivoista olivat juuri jättämässä rantaa, joka oli vain nuolenkantaman päässä meistä.

»En, herra, mutta teillä on matkassanne koko joukko miehiä, joiden uskollisuudenvala pitää vain siihen saakka, kunnes palaatte Fynille.»

Voutini sanoja seurasi epämiellyttävä oivallus. Olin Ottin soturien ympäröimä, jopa Erik itse oli kerran seissyt inhan serkkuni rinnalla. Hänen uskollisuuttaan en kuitenkaan epäillyt. Katselin ympärilleni ja näin ainakin parikymmentä Visbyn soturia, jotka olivat Hallgeirin lailla pukeutuneet mustiin.

»Laskekaa purje ja heittäkää ankkuri!» komensin ja ärjäisin vielä, että käsky koski kaikkia laivojani. »Glum, puhalla torveen! Ymer, heiluta lippuani merkiksi!» Vilkaisin Erikiä. »Entä nyt?»

Erik joutui vetämään kaksi syvää henkäystä ennen kuin pystyi puhumaan.

»Nyt odotamme, että Hallgeir palaa tajuihinsa.»

»Se sianpaska», sanoin ja olisin halunnut potkaista Ottin stallaria. Lynn onneksi pysäytti minut muistuttamalla, että Hallgeir horjui jo elämän ja kuoleman rajalla eikä potku tekisi hänelle hyvää.

»Ei totisesti», sanoi Erik. Hän huohotti hiljaa ja painoi kädellään kohtaa, jossa kilpikäsi oli vielä eilen ollut kiinni olkavarressa. »En usko, että Hallgeir tiesi Ottin juonista. En usko, että kukaan muu kuin Ott itse tiesi, mitä hänellä oli mielessä.»

»Miksi me sitten Hallgeirin heräämistä odottelemme?» kysyin.

»Koska», Erik huoahhti, »meidän on oltava varmoja.»

Punnitsin Erikin sanoja mielessäni kolmen hengenvedon mittaisen hetken, mutta sen jälkeenkin minun teki mieli piestä joku. En keksinyt, kuka olisi selkäsaunan ansainnut, joten kumautin paremman puutteessa Ymeriä nyrkillä olkapäähän.

Isku oli kova, ja Ymer hiukan hetkahti mutta ei hän muuta tehnyt kuin loi minuun kysyvän katseen ja jatkoi susilippuni heiluttamista sen merkiksi, että kaikkien alusten tuli heittää ankkuri ja jäädä odotamaan seuraavaa käskyäni.

»Soturilinna», sanoin Ymerin äänettömään kysymykseen vastamatta ja Erikin haukkoessa henkeä pystyäkseen taas puhumaan. »Sen olemme jo kerran valloittaneet, mutta...» Vaikenin, kun Erik pudisti päätään.

»Harek, annapa voudilleni vähän olutta, niin ehkä hänen sanansa alkavat taas virrata.»

Harek haki olutleilin ja asetti sen Erikin suulle. Erik joi ahnaasti ja pitkään, ja kun hän tuuppasi leilin huuliltaan, hänen puheensa oli ymmärrettävämpää. Kuten kaikki tietävät, olut on jumalten lahja Midgårdin asukkaille.

»Ott sanoo, että oikeuden tulee toteutua ja että te tiedätte, mitä hän aikoo seuraavaksi tehdä. Arvatenkin saman kuin te teitte hänelle...»

»Polttaako hän Soturilinnan?» huudahdin.

»Tuskinpa, herra. Pikemminkin Gammelborgin ja teidän poikanne ja vaimonne sen mukana.»

»Mutta Ottilla ei ole poikia», Ymer totesi. »Jospa hän säästää Token ja Palnerin?»

»Tuskinpa», sanoi Erik vielä toisenkin kerran ja joutui toviksi antamaan periksi kivuille.

»Harek, lisää olutta! Näethän sinä, että mies on sen tarpeessa.»

Harek kippasi Erikiin lisää olutta, ja minä odotin kärsimättömänä, että vouti pystyisi jälleen puhumaan.

»Lymyileepä Ott missä hyvänsä ja aikoopa hän tehdä mitä tahansa, niin teidän on pyydettävä Visbyn satureilta kahta asiaa, herra.»

»Eli mitä?»

Erik joi vielä hiukan lisää olutta ennen kuin vastasi. »Ott on valapatto ja siten myös rikollinen, jota odottaa sekä Viggdis Näkijättären että kuningas Haraldin rangaistus. Siispä teidän on pyydettävä Visbyn satureita purkamaan Ottille antamansa valat ja vannomaan uskollisuutta teille, herra, niin kauan kuin he Fynin kamaralla kulkevat. Ja jos he eivät suostu, heidät jätetään Sjellantiin.»

Erikin ehdotuksessa oli järkeä. Halusin palavasti päästä pian kotiin, joten katselin ympärilleni. Sjellanti siinsi aivan selkämme takana, mutta veisi aikaa kääntää laivat ja viedä miehet takaisin rantaan.

»Komenna laivat yhteen, Ulv», ehdotti Ymer. »Kokoa kaikki muut alukset Særimnerin ympärille ja käske kaikki mustapukuiset Særimnerille.»

Nyökkäsin ja vilkaisin Hallgeiria, joka oli palannut tajuihinsa ja oksensi nyt pitkin peräkantta raskaasti huohottaen. Hän hikoili kuin olisi juossut pitkän matkan, ja hänen kasvonsa olivat vitivalkoiset.

»Ymer, laivat yhteen ja äkkiä sittenkin!»

Mahtoiko johtua siitä, että ajatus oli Ymerin oma vai oliko hänkin huolissaan minun perheestäni, tiedä häntä, mutta hän teki työtä käskettyä, valittamatta ja vikkellästi.

»Hallgeir», sanoin ja kyykistyin tuon miehen viereen, jota olin aivan viime hetkiin saakka pitänyt suuressa arvossa. »Kuuletko minua? Hallgeir?»

Hän nyökkäsi heikosti.

»Pystytkö puhumaan?»

Hallgeir nyökkäsi uudelleen, ja loin häneen tuiman katseen. »Pystyn», hän huohotti.

»Hyvä. Mutta ensin sinun pitää kuunnella. Sen jälkeen mietit ja sitten puhut, ja puhuessasi sinun tulee muistaa, että vala sitoo sinua minuun, koska emme ole vielä palanneet Fynille.» Tartuin häntä leuasta ja katsoin silmiin. »Onnistuuko?»

Hallgeirin silmät muljuivat kuopissaan, mutta hän nyökkäsi. Sitten selostin yksityiskohtaisesti, millainen sianpaska hänen katala herransa Ott oli, ja annoin sen jälkeen hiljaisuuden laskeutua välillemme.

En tiedä olivatko syynä kivut vaiko Ottin rikosten herättämä inho, mutta Hallgeir puri hampaansa tiukasti yhteen.

»Mitä toivotte minulta, herra?» Hallgeir kuiskasi ja veti henkeä monta kertaa ennen kuin kykeni jatkamaan. »Jos... on... niin kuin sanotte, Ott ei ole... enää minun herrani... vaan rikollinen, joka...» Tässä kohden hänen oli pakko pitää taas tauko ja antaa sanattoman ilman viheltää ulos yhteenpuristettujen hampaiden raosta. »...joka...

ansaitsee kuolla», hän lopetti ja vastasi katseeseeni silmin, jotka kivuista huolimatta huokuivat vihaa.

»Hyvä, Hallgeir», sanoin. »Vannotko lausumasi sanat todeksi, ja vannotko sen Odinin kautta, sen jumalan jota eniten kunnioitat?»

»Vannon, herra.»

»Lynn!» huusin irrottamatta katsettani Hallgeirista. »Lynn?»

»Olen tässä, herra», kuului Lynnin vastaus niin läheltä, että käänsin tahtomatta päätäni. Lynn hymyili, ja niin läheltä katsottuna teräviksi viilatut etuhampaat keskellä tatuoituja kasvoja olivat karmiva näky. Hänen henkensä haiskahti kitkerältä, aivan kuin hän olisi jauhanut suussaan niitä yrttejä tai sienia, joiden päälle Odin on heittänyt vetensä.

»Niinpä totta vie olet», mutisin ja jouduin pinnistelemaan, etten olisi kavahtanut kauemmas.

»Aivan», Lynn vahvisti.

Käänsin katseeni takaisin Hallgeiriin.

»Vanno», sanoin hitaasti hampaitteni välistä. »Vanno, ettet tiennyt Ottin juonista mitään, ja vanno, ettei hän ole enää sinun herrasi. Vanno se Odinin nimeen ja katsoen Lynniä silmiin.»

Kesti pitkään ennen kuin Hallgeir sai valansa lausuttua, joten luovutin paikkani hänen vierellään Lynnille. Pitihän hänen vannoessaan katsoa juuri Lynnin silmiin.

»Glum!» huusin ja madalsin sitten ääntäni, sillä Lynnin uskollinen seuralainen oli harvoin niin kaukana tietäjättärestäni, etteivät he voisi puhella keskenään.

»Missä on yksi, on siellä toinenkin», murahdin ja huomasin Glumin hymyilevän.

»Niin, herra?»

»Laske miesteni lukumäärä mutta jaa heidät samalla haavoittuneisiin, taistelukuntoisiin ja mustapukuisiin – ja tee se heti!»

»Kyllä, herra.»

Käännyin takaisin Lynnin ja Hallgeirin puoleen. »Onko hän vannonut valansa?»

»On. Hallgeirin herra olette nyt te eikä kukaan muu – niin kuin määrätty on!»

»ÄPÄRÄN ELÄMÄNLANKA TULEE VIELÄ OLEMAAN TÄRKEÄ, NIIN ON KERROTTU.»

Vuonna 958 viikinkisoturi Ulv on paluumatkalla kuninkaan valloitusretkeltä, kun hän kuulee uutisia jotka syöksevät hänet vihan syövereihin: Ulvin serkku on pettänyt lupauksensa ja valloittanut väkivalloin Ulvin linnan. Äkkipikaisesta luonnostaan tunnetun Ulvin on harkittava seuraava siirtonsa tarkoin, sillä hengenvaarassa ovat paitsi hänen vaimonsa ja lapsensa myös kuningas Haraldin äpärapoika. Samaan aikaan Tanskanmaata lähestyy etelästä valtava kristittyjen sotajoukko, jonka tavoitteena on joko käännyttää viikingit herran pelkoon tai lähettää heidät kaikki manan majoille.

Äpävä on kolmas osa valtavan suosituksa viikinki-saagassa, joka seuraa soturi Ulvin vaiheita Euroopassa ja Tanskassa 900-luvulla.

